

LEHDISTÖTIEDOTE nro 77/24

Luxemburgissa 30.4.2024

Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-670/22 | M.N. (EncroChat)

EncroChat: unionin tuomioistuin täsmentää todisteiden toimittamisen ja käyttämisen edellytyksiä rajatylittävissä rikosasioissa

Unionin tuomioistuin täsmentää sellaisten Saksassa vireillä olevien rikosoikeudellisten menettelyjen yhteydessä, joissa on kyse laittomasta huumausainekaupasta salattua televiestintää koskevan EncroChat-palvelun avulla, tiettyjä rikosasioita koskevasta eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä annettuun direktiiviin perustuvia edellytyksiä todisteiden toimittamiselle ja käyttämiselle.

Yleinen syyttäjä voi siis antaa tietyin edellytyksin eurooppalaisen tutkintamääräyksen toisen jäsenvaltion jo hankkimien todisteiden toimittamiseksi. Tutkintamääräyksen antaminen ei edellytä, että todisteiden hankkimiseen määräyksen antaneessa valtiossa sovellettavia edellytyksiä noudatetaan. Asianomaisten henkilöiden perusoikeuksien kunnioittaminen on kuitenkin voitava saattaa myöhemmin tuomioistuinvalvonnan kohteeksi. Jäsenvaltion toisen jäsenvaltion alueella toteuttamasta kuuntelutoimenpiteestä on lisäksi ilmoitettava hyvissä ajoin tälle toiselle valtiolle. Rikostuomioistuimen on tietyin edellytyksin sivuutettava todisteet, jos asianomainen henkilö ei voi ilmaista näkemystään niistä.

Ranskan poliisi onnistui alankomaalaisten asiantuntijoiden avulla ja ranskalaisen tuomioistuimen luvalla soluttautumaan salattua televiestintää koskevaan EncroChat-palveluun. Tätä palvelua käytettiin eri puolilla maailmaa salatuissa matkapuhelimissa laittomaan huumausainekauppaan. Europolin palvelimen kautta Saksan liittovaltion keskusrikospoliisi saattoi tutustua kuuntelussa saatuihin tietoihin, jotka koskivat EncroChatin käyttäjiä Saksassa.

Saksalaisen syyttäjäviranomaisen antamien eurooppalaisten tutkintamääräysten johdosta ranskalainen tuomioistuin antoi luvan näiden tietojen toimittamiseen ja käyttämiseen rikosoikeudellisissa menettelyissä Saksassa.

Berliinin alueellinen alioikeus, jossa tällainen menettely on vireillä, pohtii näiden eurooppalaisten tutkintamääräysten lainmukaisuutta. Se saattoi siis unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi useita ennakkoratkaisukysymyksiä rikosasioita koskevasta eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä annetusta direktiivistä.¹

Unionin tuomioistuin vastaa, että **eurooppalaisen tutkintamääräyksen, joka koskee täytäntöönpanovaltion (tässä tapauksessa Ranska) toimivaltaisten viranomaisten hallussa jo olevien todisteiden toimittamista, ei välttämättä tarvitse olla tuomarin antama. Sen voi antaa yleinen syyttäjä**, jos tämä on täysin kansallisessa menettelyssä toimivaltainen määräämään jo hankittujen todisteiden toimittamisesta.

Tällaisen määräyksen antamiseen sovelletaan lisäksi samoja aineellisia edellytyksiä, joita samankaltaisten todisteiden toimittamiseen sovelletaan täysin kansallisessa tilanteessa. Siinä ei sitä vastoin tarvitse noudattaa samoja aineellisia edellytyksiä, joita todisteiden hankkimiseen sovelletaan. Tältä osin ei ole lähtökohtaisesti vaikutusta sillä, että ranskalaiset viranomaiset ovat käsiteltävässä asiassa hankkineet todisteet Saksassa saksalaisten viranomaisten intressissä. **Tuomioistuimen, jossa tämä määräys on riitautettu, on sitä**

vastoin **voitava valvoa, että asianomaisten henkilöiden perusoikeuksia kunnioitetaan.**

Unionin tuomioistuin täsmentää lisäksi, että **päätelaitteisiin soluttautumiseen liittyvästä toimenpiteestä**, jolla pyritään poimimaan internetpohjaisen viestintäpalvelun liikenne-, paikka- ja viestintätietoja, **on ilmoitettava jäsenvaltiolle, jossa kuuntelun kohde on** (tässä tapauksessa Saksa). Kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisella viranomaisella on tällöin mahdollisuus ilmoittaa, että kyseistä telekuuntelua ei saa suorittaa tai se on lopetettava, jos tätä telekuuntelua ei sallittaisi vastaavassa kansallisessa tapauksessa. Näillä velvollisuuksilla ja mahdollisuuksilla ei pyritä ainoastaan takaamaan ilmoituksen vastaanottaneen jäsenvaltion täysivaltaisuuden kunnioittamista vaan niillä pyritään myös suojaamaan asianomaisten henkilöiden oikeuksia.

Kansallisen rikostuomioistuimen on rikoksista epäiltyä henkilöä vastaan aloitetussa rikosoikeudellisessa menettelyssä sivuutettava todisteet, jos asianomainen henkilö ei voi ilmaista näkemystään niistä ja jos ne voivat vaikuttaa ratkaisevasti tosiseikkojen arviointiin.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden esittää käsiteltävänä olevassa asiassa unionin tuomioistuimelle kysymyksiä unionin oikeuden tulkinnasta tai unionin toimen pätevydestä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa oikeusriitaa. Kansallisen tuomioistuimen tulee ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo samalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, joiden käsiteltäväksi saatetaan samankaltaisia kysymyksiä.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta.

[Tuomion koko teksti ja siitä mahdollisesti laadittu tiivistelmä](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamistilaisuudesta on saatavilla [Europe by Satellite](#) -sivustolla. ☎ +32 2 296 4106

Pysykää kuulolla!

¹ Rikosasioita koskevasta eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä 3.4.2014 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston [direktiivi 2014/41/EU](#).